

Ekelöfs rika diktar- källa

*Två nya volymer av
de samlade skrifterna*

BOKEN

Gunnar Ekelöf:
Skrifter del 4 och 5
Red: Reidar Ekner
Bonniers

Gunnar Ekelöf är på väg till oss med hela sin rikedom. Tack för det!

I dag utkommer delarna fyra och fem av hans samlade "Skrifter", redigerade av den oförtrutne men inte helt odiskutabla Reidar Ekner, Ekelöfs famulus redan tidigt i tillvaron. De två nya volymerna innehåller dels Ekelöfs publicerade eller mera undanskymt offentliggjorda dikter under alla åren, dels hans översättningar — främst från hans andra modersmål franska.

Den självkritiske

Man kan säga att "Skrifter" först med dessa delar 4 och 5 börjar bli riktigt spännande. De tre första volymerna innehöll ju huvudsakligen sådant som Ekelöf själv — noga genomtänkt och bearbetat — offentliggjorde.

Del fyra — som kallas "Appendix 1927-1928" — innehåller det andra, det som den självkritiske skalden själv ratade i de olika diktböckerna. Han komponerade dem ju så oerhört medvetet och i detalj genomtänkt.

Mycket av det lyriska byggmaterial han hade skrivit blev över. En del släppte han till olika tidskrifter, en hel del blev över. Och all denna rikedom har Ekner nu samlat i en volym.

Personligt

En del av dikterna är tillfälliga,

inte sällan mycket personliga och direkta, sådana den skygge själv aldrig skulle ha offentliggjort. Andra är anslag, skisser, försök, som denna från 1964:

*På våren leva upp
och vintertid dö —
hur enkelt kunde inte värtlivet
ge sig också för människan*

*Men ändå hur förgiftat
och annorlunda detta liv*

*Det är i kölden under öppen
rymd
som trädet domnar in
drar sig tillbaka i sig själv
i roten av sig själv
Det är i fångenskapen, utan rot
en mänska dör.*

Valfrändskaper

"Skrifters" del 5 heter "Val-

frändskaper och andra översättningar". Där finns alltså samlade de tolkningar som Ekelöf genom åren gjorde av utländska diktarkollegor till svenska.

Valfrändskap var ett — mycket användbart visade det sig — ord som han själv planterade på svenska. Han fick det från Goethe men gav det en helt annan innebörd än dennes erotisk-psykologiska. Det handlar om konstnärliga frändskaper som man väljer men som i lika hög grad har valt en själv.

Så blir Ekelöfs samlade översättargärning i hög grad en del av hans konstnärliga profilteckning och en speciell volym i "Skrifter" högst motiverad, mera motiverad — tror jag — än den skulle ha varit med någon annan svensk diktare.

Det var alltså främst fransmännen som valdes av och val-

de honom, surrealisterna givetvis, Baudelaire, Rimbaud, Apollinaire men också — mera oväntat — Andre Gide eller Proust. Dessutom den romerska kejsartidens satyr Petronius, kinesen Li Po, den sufiske mystikern Jalalud-Din Rumi och inte minst T S Eliot.

Rikedomar

Att få hela denna personliga och angelägna tolkar- och översättargärning samlad i en volym (500 sidor) är en källa att ösa ur, fylld av läsandets rikedomar. Man må ha enstaka invändningar mot Reidar Eknens redigeringsprinciper men hela detta utgivningsprojekt (åtta volymer när det är klart) ger oss ett alibi att trots allt kalla oss en kultur-nation.

Bertil Palmqvist

● *Caféscen,*
tecknad av
Gunnar Ekelöf i
Paris i slutet av
20-talet.